

Nyhetsbrev #5

Midsommarveckan har anlänt och sommarsemestern står för dörren! Det innebär att det har blivit dags för vårt femte och sista nyhetsbrev från projektet. I detta nyhetsbrev bjuder vi bland annat på en liten återblick från Avfall Sveriges Årsmöte och presentation av vinnarna i vår escapebin-tävling! Vi bjuder också på en djupdykning från en presentation med en beteendevetar- och källsorteringsexpert!

Med detta nyhetsbrev vill vi också passa på att tacka för oss. Vi lämnar härmed över projektet till vår digitala Verktyslåda, som inom kort kommer publiceras på Avfall Sveriges hemsida.

Glada midsommarhälsningar önskar

Angelika, Eddie och Sanna

Hänt, hört och på gång

Digital verktyslåda och slutrapport

Projektet lider mot sitt slut! Fredag 30/6 tackar vi för oss och slutleverar vår digitala Verktyslåda samt slutrapport, allt kommer hittas på Avfall Sveriges hemsida när det har publicerats. Inspirationen kommer från den befintliga verktyslådan för förebyggande av avfall och vår förhoppning är att verktyslådan med fokus på insamling och behandling av matavfall kommer bli minst lika populär!

Återblick från Avfall Sveriges årsmöte

29-31 maj befann vi oss på Avfall Sveriges Årsmöte i Kalmar. Tillsammans med 'Gör det inte svårare' deltog 'I mål med matavfallet' med en egen utställarmonter. I monter kunde besökarna testa på escapebinen från 'Gör det inte svårare'. Vi passade också på att göra reklam för den kommande verktyslådan och samla in ytterligare goda exempel. Cirka 130 personer kom och pratade med oss under utsälningsdagen och kom med många givande inspel!

Vinnare!

Tre vinnare kammade hem pris i vår escapebin på årsmötet! Följande personer kommer inom kort få presentkort skickade till sin angivna mailadress:

- Adrian, Bozzanova
- Malin, Stockholm Vatten och Avfall
- Marianne, MH Miljöbygge

Avfall Sverige utvecklar informationskampanj kring FNI och insamling av matavfall

Avfall Sverige arbetar med att ta fram en kampanj kring det nya insamlingsansvaret av förpackningar och matavfall som övergår till kommunerna fr o m årsskiftet.

Huvudmålgruppen för kommunikationen är allmänheten och målet är att de ska känna förtroende för återvinningssystemet och kommunen samt känna att det är viktigt att fortsätta sortera och förebygga avfall. Eftersom situationen/övergången kommer att vara olika i olika kommuner och vid olika tidpunkter blir det svårt för Avfall Sverige att driva en nationell kampanj. Vissa insatser kommer att göras, men det måste bli kommunerna som driver kommunikationen, utifrån sina behov. Kampanjen kommer därför vara flexibel i hur och vad man använder och materialet kommer vara fullt redigerbart. Allt material kommer att finnas för nedladdning på avfallsverige.se

Om arbetet går som planerat är materialet klart tidig höst och materialet som planeras tas fram är:

- Presskit som pressmeddelanden och debattartiklar.
- Inlägg till sociala medier och webb.
- Bildbank med foton och illustrationer.
- Texter och fakta
- Goda exempel
- Sorteringsguide

Material till fastighetsägare flerbostadshus dels för kontakten mellan kommun och fastighetsägare, dels mellan fastighetsägare och boende.

I mål med matavfallets nyhetsbrev

Nu finns alla nyhetsbrev från projektet samlade på vår hemsida hos [Avfall Sverige](#), [I mål med matavfallet - Avfall Sverige](#). På sidan har vi också samlat rapporter och annat matnyttigt om matavfall!

Hur ökar vi källsorteringen?

Om källsortering och beteende

I juni presenterade forskaren Henrik Siepelmyer, vid Universitetet i Agder och KTH, den aktuella forskningen kring beteendevetenskap och källsortering för VGRs matavfallsnätverk. Henrik lyfte fram att vi rent evolutionärt fortfarande har en hjärna som hör hemma på stenåldern. Vi är programmerade att ta beslut som sparar energi och tar hänsyn till vad andra tycker om oss. Detta speglar sig också när det kommer till vårt beteende i relation till källsortering.

Intresserad av att veta mer? Kolla in hela sammanfattningen av presentationen längst ner i nyhetsbrevet! Där delar Henrik med sig av sina bästa tips för ökad källsortering.

Verktyglåda för lyckad källsortering

Konsultbolaget Beteendelabbet har tagit fram en verktyglåda för lyckad källsortering. Under framtagande framkom att ordning och reda i miljörummet, bra belysning och renhållning är viktiga faktorer för att öka sorteringen och skapa trygghet i miljörummet.

Verktyglådan och mer information hittar du [HÄR!](#)

Separationsglädje, ett projekt från IVL - hur få butiker att separera matavfall från förpackningar

Syftet med projektet Separationsglädje, som just nu drivs av IVL, är att utreda vilka affärsmodeller som kan appliceras för att minska matsvinn orsakat av sampaketerade produkter samt vilka ekonomiska vinster och vilken minskad klimatpåverkan de kan ge. Utgångspunkten är att hitta sätt för butikerna att tjäna pengar på att låta personalen separera förpackningar och livsmedel för att kunna sälja eller förädla produkterna.

Projektet ska samla kunskap från projektparterna, testa utvalda lösningar i några butiker och formulera riktlinjer kring hanteringen. Ett förväntat resultat är att butikerna skall implementera de mest kostnadseffektiva lösningarna och att fler aktörer tar efter. [Klicka här för att läsa mer om projektet!](#)

Designävling för förenklad avfallshantering i hemmet

Design Open är en designävling som drivs av Mittuniversitetet och vänder sig till alla designutbildningar på gymnasienivå med syfte att höja kvaliteten på utbildningarna samt att öka intresset för design, naturvetenskap och teknik. Årets tävling handlade om att förenkla avfallshantering i hemmet. I Sverige finns det lagar och regler som säger att varje hushåll har en skyldighet att sortera sitt avfall för att det ska kunna återvinnas i så hög utsträckning

som möjlig, den stora frågan är bara hur. Vill du veta mer om hur vinnarens lösning såg ut?
Kolla in den här sidan!

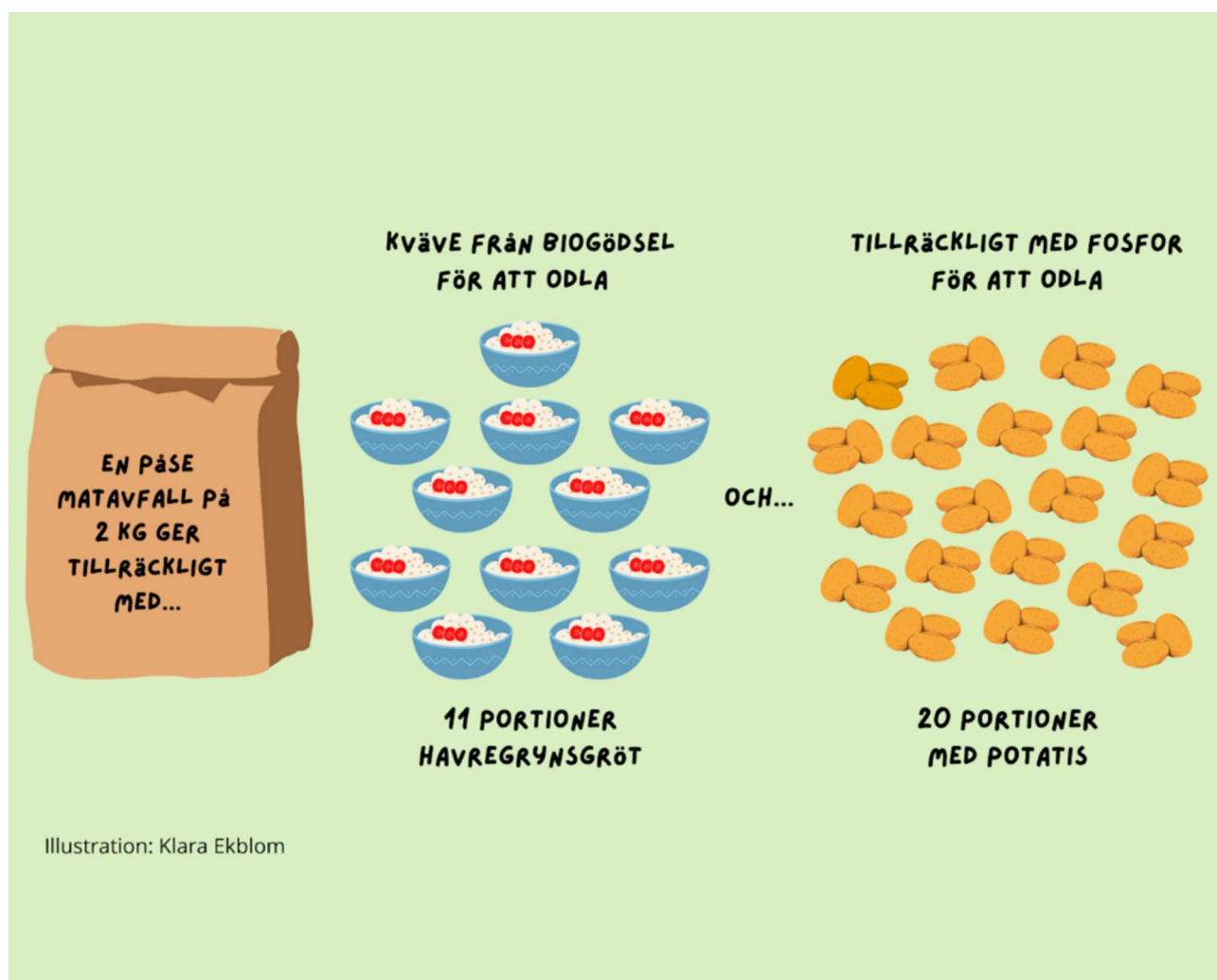

Illustration: Klara Ekblom

Djupdykning i källsortering och beteende

I juni deltog forskaren Henrik Siepelmeyer (Universitetet i Agder och KTH) på Västra Götalandsregionens matavfallsnätverk. Där presenterade han det aktuella forskningsläget på beteendevetenskap och källsortering. Nedan kommer en sammanfattning från Henriks presentation.

När vi människor tar ett beslut är det baserat på evolution och samhälle. Stenåldershjärnan i oss är fortfarande stark. Vi är evolutionärt programmerade att spara energi och ta hänsyn till vad andra tycker om oss. Vi gillar också genvägar och kommer alltid ta den enklaste lösningen när den är möjlig. Framtiden var och är oviss, därför lever människan kortsiktigt och fattar beslut därefter.

Det finns två olika tanke-system i oss. System 1 är snabba, enkla beslut. Bygger på instinkt och är långsamma att ändra på. System 2 är rationella och mer komplexa beslut som kräver energi. Av alla beslut en människa tar tillhör 95% system 1 och endast 5% av besluten tillhör system 2. För att illustrera detta använder Henrik ett exempel från matinköp. Är du mätt när du ska handla skriver du en inköpslista, är du hungrig köper du godis.

Så hur får du då folk att förändra sitt instinktiva beteende? Information och ekonomiska incitament och utbildning brukar vara de vanligaste tillvägagångssätten. Detta berör dock bara system 2 och utgår från att människan behöver tänka rationellt kring sitt nästa beslut. Att fokusera på nudging och beteendeinsatser är därför mer effektivt, eller att göra det lätt att göra rätt. För att nå långsiktig beteendeförändring är det bra att fråga sig vart beteendehindren är. Ha ett användarperspektiv och implementera lokalt anpassade interventioner.

Enligt forskningen finns det olika sätt att implementera användarperspektiv. Att visa upp information om ex. "titta vad mycket vi slänger fel" normaliserar bara beteendet och det är lätt för användaren att tro att den inte kan ändra något. Det är därför bättre att fokusera på flockbeteende och att få fler att göra rätt.

I forskningen har det identifierats ett antal beteendehinder vid källsortering:

- - Det är jobbigt. Kräver förberedelse och planering.
  - Krångligt och komplicerat att göra rätt.
  - Inga kortsiktiga vinster och brist på återkoppling.
  - Dåliga förebilder, ex. kaos i miljörummet.

Men! Det finns lösningar på alla beteendehinder. Insatserna består av tre dimensioner:

- - Infrastruktur, det ska vara lätt att göra rätt. Både hemma och i närområdet.
  - Sociala normer. Fokusera på att minska anonymitet och osynlighet samt öka kunskapen.
  - Ansvar och återkoppling. Ser personen som sorterar fel vad kostnaden för detta är? Öka spårbarheten och ge återkoppling.

Exempel på lösningar kan vara:

- ○ Gör det lätt att göra rätt. Dela ut sorteringskärl efter individuella behov i bostäder. I ett försök med färgkodning av kärl ökades sorteringen med 100%.
- Lokalt anpassad information, t.ex. "så här många av dina grannar gör det här"
- Korrigera sociala normer och skaffa förebilder. I Nederländerna gjordes ett försök att rama in markbehållare med gräs och blommor, detta minskade mängden sopor som lämnades utanför kärlet.
- Återkoppling, ex. app som återkopplar hur mycket hushåll och områden sorterat jämfört med andra hushåll och grannar. Fokusera på uppmuntran.
- Undersök vilka beteendehinder som finns. Är det sociala? Ekonomiska? Infrastrukturmässiga? Anpassa lösningarna därefter.
- Lokalt och lekfullt, anpassa miljörum efter vilka som bor i området. Bor det många barnfamiljer, är det exempelvis bra att fokusera på att göra rummen lekfulla.

Den viktigaste insikten för att få människor att källsortera är att ha ett helhetsgrepp och förståelse för de beteendehinder som kopplas till människans evolution. Börja därefter från grunden: finns det kärl? Är det lätt och begripligt? Anpassa sedan efter område. De flesta människor vill göra rätt, men de behöver förutsättningar då människan tenderar att välja det som är bekvämast. Straff, ekonomiska incitament och vägledning kan också behövas.

Ett sätt för att öka viljan att källsortera från kommunens sida kan vara att ändra på hur information kommuniceras. Ett alternativ skulle kunna vara att fråga invånare om behov och lösningar. Då ändras positionen från "vi behöver något från dig" till "låt oss arbeta tillsammans". Kommunen erbjuder en tjänst, där invånarna får möjlighet att göra inspel på hur den implementeras på bästa sätt.

Tack för att du har prenumererat på I mål med matavfallets nyhetsbrev!

Sprid gärna nyhetsbrevet vidare i dina nätverk! Med gemensamma krafter ökar vi insamlingen och återvinningen av matavfall!

Det här är vårt sista nyhetsbrevsutskick. Vi kommer nu radera alla sparade kontaktuppgifter.

[View online](#) | [Unsubscribe](#)

Ansvarig utgivare: Angelika Blom, Angelika.blom@nsr.se